

عضو هیئت مدیره انجمن پزشکان کودکان ایران در گفت وگو با قدس تشریح کرد

مخاطرات بین نسلی سوءتغذیه کودکان در استان‌های محروم

۳۰ درصد کودکان زیر پنج سال در استان‌های سیستان و بلوچستان، جنوب کرمان، هرمزگان، خراسان جنوبی و خوزستان دچار سوءتغذیه هستند. از این رو مادران باردار و کودکان در این استان‌ها به برنامه‌های حمایت غذایی ویژه نیاز دارند

اعظم طیرانی بر اساس آمار اعلام‌شده از سوی یونسف و سازمان جهانی بهداشت، ۵۷ درصد جمعیت ایران ازجمله ۱۴/۵ میلیون کودک دچار سوءتغذیه هستند. گرچه به تازگی مدیر کل دفتر بهبود تغذیه جامعه وزارت بهداشت در واکنش به این گزارش گفته گزارش‌های مربوط به ایران خلاف واقع منتشر شده و اعداد و ارقامی که گزارش شده، صحیح نیست.

به گفته احمد اسماعیل‌زاده آمار سوءتغذیه در کودکان توسط دفتر بهبود تغذیه معمولاً جمع‌آوری و ارائه می‌شود. اشکالی که به تازگی پیش آمده و آمارهای متناقضی در رسانه‌ها منتشر می‌شود، به این دلیل است که یک گزارش توسط یونسف و سازمان جهانی بهداشت منتشر شده که روند شیوع سوءتغذیه در دنیا و در کودکان را گزارش کرده و اعداد و ارقامی که در مورد ایران مطرح شده، صحیح نیست.

با این حال بر اساس آخرین گزارش‌ اعلام‌شده دی ۱۳۹۸- از سوی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان شاخص‌های سوءتغذیه در سیستان و بلوچستان دوبرابر استان‌های کشور است و دسترسی به غذای سالم مورد نیاز در استان برای همگان به‌ویژه مادران باردار و کودکان امکان‌پذیر نیست.

در این گزارش آمده است ۲۰ تا ۳۰ درصد کودکان زیر پنج سال در سیستان و بلوچستان – جوان‌ترین استان کشور- مبتلا به سوءتغذیه هستند؛ یعنی حدود ۱۵۰ هزار نفر با فقر شدید و کمبود تغذیه مواجه‌اند و وعده غذایی کامل ندارند- وعده غذایی آن‌ها در حد نان و چای است و بی‌شک از میوه و سبزی محرومند، ضمن آنکه گوشت و حبوبات هم سالی یکی دو بار توسط خیریه‌ها به آن‌ها می‌رسد - و به عارضه‌های لاغری، کم‌وزنی و کوتاه‌قدی دچار شده‌اند و از نظر امنیت غذایی در مرز هشدار قرار دارند.

همچنین میزان شیوع کم‌خونی در همه گروه‌های سنی در سیستان و بلوچستان دوبرابر شاخص‌های کشوری بوده به‌طوری‌که شاخص نرخ کم‌خونی در کشور به میزان ۲۰/۷ است در حالی‌که این شاخص در سیستان و بلوچستان دوبرابر میانگین کشوری یعنی ۴۱/۷ گزارش شده است.

■ شاخص بالای ناامنی غذایی

بر اساس این گزارش سیستان و بلوچستان یکی از استان‌های دارای شاخص بالای ناامنی غذایی در کشور است که در این میان افراد خانوار به‌ویژه مادران باردار به دلیل نیازهای تغذیه‌ای ویژه، بیشتر در معرض خطر سوءتغذیه هستند؛ زیرا تغذیه دوران بارداری افزون بر تأمین نیازهای تغذیه‌ای مادر، رشد جنین را نیز فراهم

گزارش خبری

دانش آموزان هرمزگان از تحصیل بازمی‌مانند

در حالی که سال تحصیلی جدید با حضور ۴۵۵ هزار دانش آموز درهرمزگان آغاز شد، آمار رسمی ازبازماندن بیش از ۲۷ هزار دانش آموز از تحصیل حکایت دارد.

هرمزگان، استانی سرشار از ظرفیت‌های انسانی و اقتصادی، امروز با بحرانی خاموش؛ اما جدی روبه‌رو است. بیش از ۲۷هزار دانش آموز در این استان ترک تحصیل کرده‌اند؛ آماري که فاطمه جراره، نماینده مردم هرمزگان آن را حتی بیش از رقم رسمی می‌داند و هشدار می‌دهد این وضعیت برای استانی با چنین ظرفیت‌ها غیرقابل قبول است. این ارقام صرفاً عدد نیستند؛ بلکه بازتابی تلخ از نابرابری، ضعف زیرساخت‌ها و ناکارآمدی سیاست‌های آموزشی هستند که زنگ خطر را برای آینده اقتصادی و اجتماعی استان به صدا درآورده‌اند.

به گزارش تسنیم، در بندرعباس بیش از ۵هزار و ۵۰۰ دانش آموز، در غرب استان بیش از ۶ هزار نفر و در شرق استان شامل میناب، جاسک، بشاگرد و سیریک بیش از ۱۰ هزار نفر از تحصیل بازمانده‌اند. جزیره قشم و رودان نیز در مجموع میزبان بیش از ۶ هزار دانش آموز ترک‌تحصیل کرده هستند.

■ ریشه‌های ترک تحصیل دانش آموزان

کارشناسان اجتماعی معتقدند ترک تحصیل درهرمزگان صرفاً یک مسئله آموزشی نیست؛ بلکه نشانه‌ای از فقر ساختاری و نابرابری اجتماعی است. در بسیاری از مناطق شرقی و غربی استان، نوجوانان به دلیل مشکلات اقتصادی به کارهای کاذب نظیر سوخت‌بری و یا قاچاق سوخت روی می‌آورند؛ موضوعی که پیش‌تر نیز از سوی مقامات استانی به عنوان یک تهدید اجتماعی و امنیتی مطرح شده است. درآمد سریع و نامتعارف این کار برای بسیاری از نوجوانان جذاب‌تر از کلاس درس شده؛ موضوعی که پیش از این نیز از سوی مسئولان استانی به عنوان «زنگ خطر» مطرح شده بود.

در مناطق روستایی نیز کمبود مدارس متوسطه، نبود سرویس ایاب و ذهاب و نگرانی خانواده‌ها از فرستادن دختران به شهر، موجب افزایش آمار بازماندگان از تحصیل شده است. در بسیاری از روستاهای هرمزگان، مدارس دوره متوسطه دوم وجود ندارد. این کمبود، به ویژه برای دختران به مانعی بزرگ تبدیل شده؛ چرا که برخی از خانواده‌ها به دلایل فرهنگی و اجتماعی، اجازه ادامه تحصیل به دختران خود در شهرها یا بخش‌های دیگر را نمی‌دهند. این در حالی است که این دانش آموزان علاقه‌مند به تحصیل، ناچار در خانه می‌مانند.

کارشناسان حوزه آموزش تأکید می‌کنند مقابله با این بحران، نیازمند اجرای دقیق قانون حمایت از اطفال و نوجوانان، تخصیص بودجه هدفمند و بسیج نهادهای حمایتی و خیریه‌هاست و برنامه‌ریزی برای توسعه مدرسه‌های شبانه‌روزی در مناطق دورافتاده و تقویت هنرستان‌ها نیز می‌تواند بخشی از راه‌حل باشد.

■ تشکیل کارگروه ویژه جذب بازماندگان

در پی هشدار نماینده مجلس، منوچهر ضیایی، مدیر کل آموزش و پرورش استان هرمزگان از تدوین برنامه‌ای ویژه برای جذب دوباره دانش آموزان خبر داد و گفت: تمرکز اصلی آموزش و پرورش در ماه‌های ابتدایی سال تحصیلی، شناسایی دانش آموزان جامانده از تحصیل است تا هیچ کودک و نوجوانی از فرصت آموزش محروم نماند.

ضیایی با تأکید بر ضرورت همکاری فرابخشی افزود: پدیده بازماندگی از تحصیل، تنها با حضور فعال فرمانداری‌ها، شوراهای آموزش و پرورش، نهادهای فرهنگی، اقتصادی و حتی خیران قابل حل است. در همین راستا پیشنهاد تشکیل کمیته جذب آموزشی به ریاست استاندار در مرکز استان و فرمانداران در شهرستان‌ها ارائه شده تا پیگیری وضعیت این دانش آموزان منسجم‌تر شود.

وی با بیان اینکه بیشترین موارد ترک تحصیل در مقطع متوسطه دوم مشاهده می‌شود، گفت: فقر اقتصادی، مهاجرت، حاشیه‌نشینی، کمبود مدارس متوسطه در مناطق روستایی و اشتغال زودهنگام کودکان از مهم‌ترین دلایل این پدیده است. در برخی روستاها نیز خانواده‌ها به دلیل نبود مدرسه در مقطع بالاتر، مانع ادامه تحصیل دختران خود می‌شوند.

چه تأثیری بر سلامت جنین می‌گذارد، می‌گوید: سیستم عصبی یکی از مهم‌ترین دستگاه‌های بدن است که در دوره جنینی رشد می‌کند و با توجه به اینکه تفاوت سیستم عصبی با دیگر سیستم‌های بدن این است که بخش قابل توجهی از تکامل آن در دوران جنینی اتفاق می‌افتد -حتی رشد و تکامل سیستم عصبی در دوران شیرخوارگی در مقایسه با دوران جنینی بسیار ناچیز است- بنابراین وقتی بارداری مادر، بارداری پرخطری باشد و تغذیه مناسبی نداشته باشد، سیستم عصبی جنین یکی از مواردی است که تحت تأثیر قرار می‌گیرد و اثر مستقیمی بر هوش ارثی یا «آی کیو» نوزاد خواهد داشت.

دکتر فرجی تولد نوزادان نارس را یکی دیگر از عوارض سوءتغذیه مادران، پیش و طی دوران بارداری عنوان می‌کند و می‌افزاید: زایمان زودرس افزون بر مخاطراتی که برای مادر به همراه دارد، موجب تحمیل هزینه‌های بسیار زیادی بر نظام سلامت کشور می‌شود؛ زیرا وقتی نوزاد نارس متولد می‌شود باید در بخش ویژه مراقبت از نوزادان «ان آی سی یو» و با استفاده از امکانات بیمارستانی پیشرفته از او مراقبت شود و اینکه آیا در بیمارستان‌های ما به‌ویژه در مناطق محروم و استان‌های سیستان و بلوچستان، کرمان، خراسان جنوبی، هرمزگان و خوزستان که بیشترین آمار سوءتغذیه را دارا هستند، این امکانات وجود دارد یا خیر و این به‌عنوان پرسشی اساسی مطرح می‌شود.

■ اهمیت تغذیه کودک در مراحل مختلف رشد

این متخصص کودکان در خصوص تأثیر سوء تغذیه مادر در دوران شیردهی بر سلامت کودک در مراحل مختلف رشد اظهار می‌کند: تغذیه کودک با شیر مادر در سلامت و نمو کودک بسیار تأثیرگذار است و تفاوت معناداری با تغذیه کودک با شیر مصنوعی یا شیر خشک دارد. به این ترتیب کودکانی که از شیر مادر تغذیه می‌کنند، در مراحل رشد و تکامل خود از سلامت بیشتری برخوردارند و در مقایسه با کودکانی که با شیر خشک تغذیه می‌شوند، سیستم ایمنی قوی‌تری دارند و کمتر به بیماری‌های مزمن مبتلا می‌شوند. بنابراین مادر افزون بر دوران بارداری، در دوران شیردهی نیز باید به لحاظ تغذیه و شرایط روحی - روانی در وضعیت خوبی قرار داشته باشد؛ اما وقتی مادر بارداری در این دوران دچار سوءتغذیه باشد، بی تردید به لحاظ روحی و روانی نیز از شرایط مطلوبی برخوردار نیست. در این دوران در اضطراب و افسردگی به سر می‌برد که نه تنها رشد جسمی، بلکه رشد روانی جنین و نوزاد را به مخاطره می‌اندازد که این عامل می‌تواند در آینده احتمال ابتلای کودک به بیماری‌های جسمی را افزایش دهد و پیش‌زمینه‌ای برای افت تحصیلی او شود. دکتر فرجی بیان می‌کند: به تغذیه کودک در مراحل مختلف رشد به‌ویژه آغاز تغذیه - پس از دوران شیردهی- نیز باید توجه داشته باشیم؛ زیرا هنگامی که تغذیه کمکی برای کودک شروع می‌شود، او نیازمند پروتئین کافی، مصرف غذاهای غنی شده از ویتامین D، کلسیم میکرو ایلمان‌ها و دیگر ویتامین‌هاست. بر اساس شیوه‌نامه‌های سازمان جهانی بهداشت به همه کشورها اعلام شده و در کشورهای توسعه‌یافته افزون بر اینکه انواع مواد غذایی غنی شده است، به‌طور طبیعی از مادران باردار تا پایان دوران شیردهی حمایت ویژه می‌شود و سیاست‌گذاران بر این باورند سرمایه‌گذاری برای سلامت مادران و کودکان، افزون بر اینکه نوعی سرمایه‌گذاری برای نیروی انسانی آینده کشور محسوب می‌شود، از تحمیل بسیاری از هزینه‌ها به‌نظام سلامت کشورشان نیز پیشگیری می‌کند.

■ کلام آخر

با توجه به شاخص‌های سوء تغذیه و کم خونی مادران باردار در استان‌های سیستان و بلوچستان، جنوب کرمان، هرمزگان و خوزستان، برنامه حمایت غذایی ویژه مادران باردار نیازمند، در مناطق روستایی امری ضروری است و با وجود آنکه دولت به منظور ارتقای امنیت غذایی و بهبود کیفیت زندگی اقشار آسیب‌پذیر افزون بر طرح ملی کالابرگ الکترونیک برای دهک‌های اول تا هفتم، یارانه تغذیه‌ای ویژه کودکان زیر پنج سال دارای سوءتغذیه را در قالب طرح یسنا به تصویب رسانده؛ اما این یارانه که مقرر شده هر ماه به حساب سرپرستان خانواده واریز شود، متأسفانه با تأخیر و نامنظم اجرا می‌شود و مؤثر نیست. یکی از کارشناسان دانشگاه علوم پزشکی سیستان و بلوچستان نیز در این خصوص بیان می‌کند: اگر به آمار سوء تغذیه سال ۱۳۷۸ نگاه کنید، متوجه خواهید شد شدت فقر و سوءتغذیه از آن سال تاکنون در این استان سه برابر شده است.

تراج: محمد رضا علی‌زاده

zadehalireza@gmail.com

۱۵، چینه دیوار - نوعی برنج دانه بلند که در جنوب آسیا کشت می‌شود - گواه

■ عمودی:

۱. پدیدآوردن - دمل چرکی - لگدکوب ۲. مروارید درشت - محلی در دریا که کشتی‌ها به گل نشینند - شرح واقعه ۳. شهر قیام - پحرف - بی‌مو - تپیا ۴. پیوند و اتصال - میوه نارس - درس خوانده ۵. فقر - باتری - نیمی از «نبرد» ۶. احمق - از تقسیمات ارتشی مرکب از سه گردان - یار قندان ۷. صوت - نفرت - آن‌چه از میت به‌جاماند - الهه تاکستان یونان باستان ۸. لجبازی - سازوکار ۹. خجالت‌آور - امتداد و درازای چیزی - پسوند مصدر ساز ۱۰. متداول - فوری - ادویه پرکاربرد هندی ۱۱. بز کوهی - طلاق توافقی - راه‌رفتن کودکانه ۱۲. سرزمین - باتأخیر - دریای قرمز ۱۳. اجاره - درک و شعور - مدرسه قدما - پسوند شباهت ۱۴. دعا‌های زیرب- از ماشین آلات راهسازی

■ افقی:

۱. لقبی که به سلسله دودمان امپراطوری شیا داده‌اند ۲. شراب کهنه می‌خواهم که... بود زورش - لغت‌نامه فرانسه ۳. کشیدنی بچه - دار دوست - غیر - ورزش نشانه‌رو ی ۴. مقابل صورت - پایتخت نیجر - گندم قدما ۵. عقیده انتخاباتی - شهرنشینی - جان‌نثار ۶. محل کار دست‌فروش - عامل تکثیر قارچ - معبر برون شهری ۷. ساز ضربی برنجی مدور - عتیقه -ماده آرایش مژه ۸. نشان جمع - می‌خورند و لنگر می‌اندازند - سپاسگزار - تعجب خانمانه ۹. پله اتوبوس - برگشت تیر پس از برخورد با سطحی سخت - الگو ۱۰. علیل - بوکسور فقید مسلمان آمریکایی - گرامی‌تر ۱۱. شهر آرزو - حیوان مکار - زیر ندا - شهری مرزی در استان ایلام - بازگشت یک تیم به شرایط بازی و تعویض نتیجه باخت به برد ۱۳. باشکوه - مفرد - ماده بیهوشی - موی مجد ۱۴. سازمان و نهاد - از قطع‌های چاپ کتاب- ابزار دفاعی جنگ‌های قدیمی

۱۵، سعادتمند- سیب ترکی - رنگ نفرت

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	د	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع
۲	د	ی	د	ا	ر	ط	ب	ل	ف	ع	ق	ب	ا	و	ی
۳	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۴	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۵	د	ی	د	ا	ر	ط	ب	ل	ف	ع	ق	ب	ا	و	ی
۶	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۷	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۸	د	ی	د	ا	ر	ط	ب	ل	ف	ع	ق	ب	ا	و	ی
۹	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۱۰	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۱۱	د	ی	د	ا	ر	ط	ب	ل	ف	ع	ق	ب	ا	و	ی
۱۲	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۱۳	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د
۱۴	د	ی	د	ا	ر	ط	ب	ل	ف	ع	ق	ب	ا	و	ی
۱۵	ا	ب	و	ی	ز	ح	ط	ث	ج	ق	ک	خ	ف	ع	د